

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 2009 r.

**w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków
zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone
w przepisach Unii Europejskiej²⁾**

Na podstawie art. 12 ust. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa wymagania i sposób postępowania przy utrzymywaniu cieląt, świń, kur niosek oraz kurcząt brojlerów.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) cielę - młode zwierzę z gatunku bydło domowe (*Bos taurus*), bez względu na płeć, w wieku od dnia urodzenia do 6. miesiąca życia;
- 2) gniazdo - wydzielone miejsce przeznaczone do znoszenia jaj, w którym podłoga jest wykonana w sposób uniemożliwiający kurze niosce kontakt z drucianą siatką;
- 3) gniazdo grupowe - gniazdo bez wewnętrznych przegród umożliwiające jednoczesne znoszenie jaj grupie kur niosek;
- 4) gospodarstwo - miejsce produkcji, w którym utrzymywane są zwierzęta;
- 5) klatka - zamkniętą przestrzeń, której podłoga znajduje się powyżej poziomu posadzki w pomieszczeniu inwentarskim;

- 6) knur - samca świni, który osiągnął dojrzałość płciową i jest przeznaczony do celów rozplodowych;
- 7) knurek hodowlany - młodego samca świni, przeznaczonego do celów rozplodowych, w wieku od ukończenia 10. tygodnia życia do pierwszego krycia;
- 8) kura nioska - dorosłego ptaka płci żeńskiej z gatunku *Gallus gallus*, który osiągnął dojrzałość nieśną i jest utrzymywany w celu produkcji jaj nieprzeznaczonych do wylęgu;
- 9) kurczęta brojlery – ptaki z gatunku *Gallus gallus* utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa;
- 10) kurnik - budynek gospodarstwa, w którym utrzymywane jest stado kurcząt brojlerów lub kur niosek;
- 11) locha - samicę świni po pierwszym wyproszeniu:
 - a) między okresem okołoporodowym a odsadzeniem prosiąt albo
 - b) w okresie między odsadzeniem prosiąt a okresem okołoporodowym;
- 12) loszka – samicę świni, po osiągnięciu dojrzałości płciowej do pierwszego wyproszenia;
- 13) loszka hodowlana - loszkę przeznaczoną do celów rozplodowych;
- 14) powierzchnia użytkowa – powierzchnię:
 - a) wyłożoną ściółką stale dostępną dla kurcząt brojlerów,
 - b) klatki o szerokości co najmniej 0,3 m i nachyleniu podłogi nie przekraczającym 14%, z wysokością prześwitu co najmniej 0,45 m, nie będącą powierzchnią gniazda;
- 15) prosię - młodą świnię, bez względu na jej płeć, w wieku od urodzenia do odsadzenia;
- 16) stado - grupę kurcząt brojlerów albo kur niosek, które jednocześnie są utrzymywane w danym kurniku;
- 17) system bateryjny - zespół klatek o jednakowych wymiarach i konstrukcji, ustawionych obok siebie jednopoziomowo lub wielopoziomowo;
- 18) ściółka - suchy, miękki, kruchy, dobrze nasiąkający materiał, w szczególności słomę lub trociny, kładziony na podłogę w pomieszczeniach inwentarskich lub w klatkach w celu zapewnienia zwierzętom uczucia suchości i ciepła oraz stwarzający im warunki dla spełnienia potrzeb etologicznych;
- 19) świnia - zwierzę z gatunku świnię (*Sus scrofa*), bez względu na wiek, przeznaczone

do celów hodowlanych lub do tuczu;

20) tucznik - młodą świnie przeznaczoną do tuczu, bez względu na jej płeć, w wieku od ukończenia 10. tygodnia życia do dnia uboju;

21) warchlak - młodą świnie, w wieku od odsadzenia do ukończenia 10. tygodnia życia;

22) zagęszczenie obsady - łączną masę żywych kurcząt brojlerów, utrzymywanych jednocześnie w danym kurniku, w przeliczeniu na m² powierzchni użytkowej.

§ 3. 1. Cielęta, świnie, kury nioski oraz kurczęta brojlery utrzymuje się:

- 1) w pomieszczeniu inwentarskim;
- 2) w systemie otwartym, z wyjątkiem kur niosek do ukończenia 6. tygodnia życia oraz kurcząt brojlerów.

2. Zwierzętom, o których mowa w ust. 1, utrzymywanym w systemie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, zapewnia się możliwość ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.

§ 4. 1. Utrzymujący cielęta, świnie, kury nioski, kurczęta brojlery zapewnia im opiekę i właściwe warunki utrzymywania, uwzględniając minimalne normy powierzchni w zależności od systemów utrzymywania.

2. Zwierzęta, o których mowa w ust. 1, utrzymuje się w warunkach:

- 1) nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz niepowodujących urazów, uszkodzeń ciała lub cierpień;
- 2) zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności kładzenia się, wstawania oraz leżenia;
- 3) umożliwiających kontakt wzrokowy z innymi zwierzętami.

3. Loszki i lochy w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin proszenia oraz w okresie proszenia się mogą być utrzymywane w warunkach, w których nie mają kontaktu wzrokowego z innymi zwierzętami.

§ 5. 1. Pomieszczenia inwentarskie dla cieląt, świń, kur niosek, kurcząt brojlerów oświetla się, przystosowanym dla danego gatunku zwierząt, światłem sztucznym lub zapewnia dostęp światła naturalnego.

2. W przypadku gdy oświetlenie sztuczne stosuje się w pomieszczeniach inwentarskich, w których są utrzymywane cielęta, pomieszczenia te oświetla się w czasie

odpowiadającym normalnemu dostępowi światła naturalnego - co najmniej jednak między godziną 9⁰⁰ a 17⁰⁰.

3. W przypadku stosowania oświetlenia naturalnego w pomieszczeniach inwentarskich, w których są utrzymywane kury nioski, okna rozmieszcza się w sposób umożliwiający równomierne oświetlenie całego pomieszczenia.

4. W przypadku gdy oświetlenie sztuczne stosuje się w pomieszczeniach inwentarskich, w których są utrzymywane kury nioski, pomieszczenia te oświetla się w rytmie dobowym tak, aby około 1/3 doby stanowiło nieprzerwany okres ciemności oraz występowały okresy przyciemnienia odpowiadające zmierzchowi.

5. Pomieszczenia inwentarskie, w których są utrzymywane kurczęta brojlery, wyposaża się w oświetlenie sztuczne oświetlające przynajmniej 80 % powierzchni użytkowej, o intensywności co najmniej 20 lux, mierzonej na poziomie oka ptaka.

6. W pomieszczeniach inwentarskich, w których są utrzymywane kurczęta brojlery, dopuszcza się czasowe ograniczenie poziomu natężenia oświetlenia wynikające z zalecenia lekarza weterynarii.

7. W terminie 7 dni od dnia umieszczenia kurcząt brojlerów w kurniku, a także w terminie 3 dni przed przewidywanym dniem uboju oświetlenie powinno być dostosowane do 24 godzinnego rytmu z okresami zaciemnienia trwającymi co najmniej 6 godzin ogółem, z co najmniej jednym okresem nieprzerwanego zaciemnienia trwającym przynajmniej 4 godziny z wyłączeniem okresów przyciemnienia.

8. Świnie utrzymuje się w pomieszczeniach inwentarskich oświetlonych co najmniej przez 8 godzin dziennie światłem o natężeniu co najmniej 40 lux.

§ 6. 1. Utrzymujący cielęta, świnie lub kury nioski powinien doglądać je co najmniej raz dziennie.

2. Kurczęta brojlery powinny być dogłądane co najmniej dwa razy dziennie, przy czym szczególną uwagę należy zwracać na objawy wskazujące na obniżony poziom dobrostanu lub zdrowia zwierząt.

3. Kurczęta brojlery, które mają poważne obrażenia lub wykazują wyraźne objawy zaburzeń zdrowotnych, takie jak trudności w chodzeniu, poważne puchliny brzuszne lub wady rozwojowe, oraz które mogą cierpieć, powinny być poddane leczeniu lub natychmiastowemu ubojowi, o czym utrzymujący zwierzęta informuje powiatowego

lekarza weterynarii.

4. Pomieszczenia inwentarskie wyposaża się w stałe lub przenośne oświetlenie umożliwiające ich kontrolę i dogłębne oglądanie zwierząt o każdej porze.

§ 7. 1. Pomieszczenia inwentarskie, ich wyposażenie oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt, świń, kur niosek, kurcząt brojlerów:

- 1) wykonuje się z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia zwierząt oraz nadających się do czyszczenia i odkażania;
- 2) czyści się i odkaża.

2. Odchody zwierząt oraz niezjedzone resztki pasz usuwa się z pomieszczeń inwentarskich tak często, aby uniknąć wydzielania się nieprzyjemnych woni, zanieczyszczenia paszy lub wody, oraz zabezpiecza się je przed muchami i gryzoniami.

3. Wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia wykonuje się i umieszcza w sposób minimalizujący możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody oraz ułatwiający bezkonfliktowy dostęp zwierząt do paszy i wody.

4. Wyposażenie i sprzęt w pomieszczeniach inwentarskich powinny być tak skonstruowane, umieszczone, obsługiwane i utrzymywane, aby powodowały jak najmniejszy poziom hałasu.

5. Wyposażenie w pomieszczeniach inwentarskich i sprzęt sprawdza się co najmniej raz dziennie, a wykryte usterki niezwłocznie usuwa.

6. Podłoga w pomieszczeniach inwentarskich powinna być twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia gładka i nieśliska.

§ 8. 1. W pomieszczeniach inwentarskich obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura, względna wilgotność powietrza i stężenie gazów powinny być utrzymane na poziomie nieszkodliwym dla zwierząt.

2. W przypadku wyposażenia pomieszczeń, o których mowa w ust. 1, w mechaniczny lub automatyczny system wentylacji, system ten powinien być połączony z:

- 1) systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego;
- 2) system wentylacji awaryjnej.

3. W przypadku pomieszczeń, w których utrzymywane są kurczęta brojlery, mechaniczny lub automatyczny system wentylacji powinien działać w sposób

zapewniający uniknięcie przegrzania i, w razie konieczności, powinien być połączony z systemami ogrzewania w celu usunięcia nadmiaru wilgoci.

§ 9. Instalację elektryczną w pomieszczeniach inwentarskich wykonuje się w sposób określony w przepisach Prawa budowlanego.

§ 10. 1. Zwierzętom gospodarskim, o których mowa w § 3 ust. 1 z wyjątkiem cieląt i świń do ukończenia 2. tygodnia życia, zapewnia się stały dostęp do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

2. Cielętom powyżej 2. tygodnia życia zapewnia się dostęp do wystarczającej ilości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub innych płynów.

3. Cielętom, o których mowa w ust. 2, w okresie upałów lub w przypadku choroby zapewnia się stały dostęp do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4. Urządzenia do pojenia są ustawiane i utrzymywane w sposób minimalizujący ryzyko wylewania się wody.

§ 11. Cielęta, świnię, kury nioski oraz kurczęta brojlery są karmione paszą dostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego.

§ 12. 1. Cielęta karmi się co najmniej dwa razy dziennie.

2. W przypadku utrzymywania cieląt grupowo, gdy nie są one żywione do woli lub z elektronicznych stacji odpasowych, każde cielę powinno mieć zapewniony dostęp do paszy w tym samym czasie.

3. Pasza dla cieląt powinna zawierać ilość żelaza zapewniającą we krwi cieląt poziom hemoglobiny wynoszący co najmniej 4,5 milimol/litr.

4. Pasza dla cieląt powyżej 2 tygodni życia powinna zawierać pasze włókniste, z tym że dawkę tej paszy dla cieląt od 8. do 20. tygodnia życia zwiększa się od 50 do 250 g dziennie.

§ 13. 1. Kury nioski karmi się co najmniej raz dziennie.

2. Kurczętom brojlerom zapewnia się stały dostęp do paszy albo karmi się je w pewnych odstępach czasu, przy czym nie mogą być one pozbawione paszy w okresie dłuższym niż 12 godzin przed przewidywaną godziną uboju.

3. Świnie karmi się co najmniej raz dziennie, przy czym świniom utrzymywanym

grupowo zapewnia się dostęp do paszy w tym samym czasie.

4. Lochom w okresie między odsadzeniem prosiąt a okresem okołoporodowym i loszkom zapewnia się wystarczającą ilość pokarmu wysokoenergetycznego oraz pokarmu objętościowego lub wysokowłóknistego.

§ 14. 1. Chore lub ranne cielęta, świnie, kury nioski i kurczęta brojlery niezwłocznie otacza się opieką, a w razie potrzeby izoluje.

2. Jeżeli stan zdrowia zwierzęcia, o którym mowa w ust. 1, tego wymaga, w pomieszczeniu inwentarskim, gdzie jest ono utrzymywane, powinna znajdować się ściółka.

Rozdział 2

Minimalne warunki utrzymywania cieląt

§ 15. 1. Cielęta w pomieszczeniu inwentarskim utrzymuje się w kojcu:

- 1) grupowo;
- 2) pojedynczo.

2. W przypadku utrzymywania cieląt grupowo powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, powinna wynosić dla cieląt:

- 1) o masie ciała do 150 kg - co najmniej 1,5 m²;
- 2) o masie ciała powyżej 150 do 220 kg - co najmniej 1,7 m²;
- 3) o masie ciała powyżej 220 kg - co najmniej 1,8 m².

3. W przypadku utrzymywania cieląt pojedynczo w kojcu:

- 1) jego wymiary powinny wynosić:
 - a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcica w kłębie,
 - b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcica mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego;
- 2) ściany kojca, z wyjątkiem kojca, w którym utrzymywane są chore cielęta, powinny być wykonane w sposób umożliwiający cielętom kontakt wzrokowy i fizyczny.

4. W systemie utrzymywania, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, powierzchnia, na której są utrzymywane cielęta, w przeliczeniu na jedną sztukę, powinna wynosić co

najmniej 5 m².

5. Cielęta, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych w systemie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, dogląda się co najmniej dwa razy dziennie.

6. W przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniu inwentarskim cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia utrzymuje się na ściółce.

7. Powierzchnia legowiska powinna być wygodna, czysta i odwodniona.

§ 16. Każde cielę powinno otrzymać pokarm matki niezwłocznie po urodzeniu, nie później jednak niż przed upływem 6 godzin od urodzenia.

§ 17. Niedopuszczalne jest zakładanie cielętom kagańców.

§ 18. W pomieszczeniach inwentarskich dla cieląt:

1) stężenie:

a) dwutlenku węgla (CO₂) nie powinno przekraczać 3.000 ppm,

b) siarkowodoru (H₂S) nie powinno przekraczać 5 ppm;

2) koncentracja amoniaku (NH₃) nie powinna przekraczać 20 ppm.

Rozdział 3

Minimalne warunki utrzymywania świń

§ 19. 1. W gospodarstwach utrzymujących świnie w pomieszczeniu inwentarskim utrzymuje się je w kojcu na ściółce lub bez ściółki:

1) pojedynczo;

2) grupowo.

2. Świń nie utrzymuje się na uwięzi.

3. W przypadku utrzymywania świń w systemie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2:

1) grupuje się zwierzęta o zbliżonym wieku;

2) utrzymujący zwierzęta podejmuje działania minimalizujące agresję i zapobiegające walkom zwierząt, w szczególności te, o których mowa w ust. 4 i § 21.

4. Utrzymywane grupowo świnie chore, zranione, wykazujące cechy agresywne lub atakowane przez inne zwierzęta, czasowo utrzymuje się pojedynczo.

5. Lochy i loszki od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia utrzymuje się grupowo.

6. W przypadku gdy w gospodarstwie utrzymuje się mniej niż 10 sztuk loch lub loszek, o których mowa w ust. 5, można je utrzymywać pojedynczo.

§ 20. 1. Kojec, w którym są utrzymywane lochy i loszki w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin proszenia, zaopatruje się w materiał umożliwiający budowę gniazda, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Kojca, w którym są utrzymywane lochy i loszki, w okresie, o którym mowa w ust. 1, nie zaopatruje się w materiał umożliwiający budowę gniazda, jeżeli ze względu na stosowany w gospodarstwie system odprowadzania gnojowicy nie jest to technicznie wykonalne.

3. Prośne lochy i loszki umieszczone w kojcach do proszenia:

- 1) czyści się dokładnie;
- 2) leczy przeciwko zewnętrznym i wewnętrznym pasożytom, jeżeli to konieczne.

4. Powierzchnia kojca do proszenia powinna umożliwiać proszenie naturalne lub zapewniać osobie obsługującej dostęp do zwierzęcia.

5. Kojec powinien być zbudowany w sposób zapewniający prosiętom swobodny dostęp do karmiącej lochy.

6. W przypadku utrzymywania loch z prosiętami:

- 1) kojec wyposaża się w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę;
- 2) w kojcu wydziela się część ze ściółką o powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek prosiąt.

§ 21. Świniom zapewnia się stały dostęp do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na zdrowie zwierząt.

§ 22. 1. Prosięta odsadza się nie wcześniej niż w 28. dniu od dnia urodzenia.

2. W przypadku zagrożenia zdrowia lochy lub prosięcia prosięta mogą być odsadzane przed 28. dniem od dnia urodzenia.

3. Prosięta mogą być odsadzane z innej przyczyny niż określona w ust. 2 nie wcześniej niż w 21. dniu od dnia urodzenia, jeżeli po odsadzeniu umieszcza się je w

pomieszczeniu inwentarskim:

- 1) uprzednio oczyszczonym i zdezynfekowanym;
- 2) odizolowanym od pomieszczeń inwentarskich, w których są utrzymywane lochy.

§ 23. 1. Świnie poddaje się następującym zabiegom:

- 1) diagnostycznym, terapeutycznym oraz związanym z identyfikacją świń;
- 2) związanym z:
 - a) redukcją kłów u prosiąt i knurów,
 - b) obcinaniem części ogona,
 - c) kastracją samców świń,
 - d) kolczykowaniem nosa, w przypadku utrzymywania świń w systemie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2.

2. Redukcję kłów wykonuje się:

- 1) poprzez ich ścieranie lub obcinanie, z pozostawieniem nienaruszonej, gładkiej powierzchni;
- 2) nie później niż w 7. dniu życia prosięcia - u prosiąt.

3. Kastrację samców świń wykonuje się przy zastosowaniu technik niepowodujących rozrywania tkanek.

4. Zabiegi, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a i b, wykonuje się jedynie ze względów bezpieczeństwa świń oraz w celu przeciwdziałania okaleczeniu innych świń.

5. Przed wykonaniem zabiegów, o których mowa w ust. 4, podejmuje się środki zapobiegające okaleczeniu, w szczególności poprzez zmianę warunków utrzymywania.

6. Zabiegi, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b i c, mogą być wykonane u świń po ukończeniu 7. dnia życia, wyłącznie po zastosowaniu długotrwałego znieczulenia.

§ 24. 1. Powierzchnia kojca, o którym mowa w § 19 ust. 1, powinna wynosić w przypadku:

- 1) utrzymywania knurów pojedynczo - co najmniej 6 m²;
- 2) utrzymywania knurów pojedynczo, w przypadku krycia w kojcu - co najmniej 10 m²;
- 3) loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących - co najmniej 3,5 m²;
- 4) utrzymywania pojedynczo knurów i loszek hodowlanych o masie ciała od 30 do 110 kg - co najmniej 2,7 m².

2. Wymiary kojca, o którym mowa w § 19 ust. 1, w przypadku utrzymywania loch pojedynczo powinny wynosić co najmniej:

- 1) długość - odpowiadać długości zwierzęcia powiększonej o 0,3 m, nie mniej jednak niż 2 m;
- 2) szerokość - 0,6 m.

3. Powierzchnia kojca, o którym mowa w § 19 ust. 1, powinna wynosić, w przeliczeniu na jedną sztukę, w przypadku utrzymywania grupowo:

- 1) knurów - co najmniej 6 m²;
- 2) warchlaków i tuczników o masie ciała:
 - a) do 10 kg - co najmniej 0,15 m²,
 - b) powyżej 10 do 20 kg - co najmniej 0,2 m²,
 - c) powyżej 20 do 30 kg - co najmniej 0,3 m²,
 - d) powyżej 30 do 50 kg - co najmniej 0,4 m²,
 - e) powyżej 50 do 85 kg - co najmniej 0,55 m²,
 - f) powyżej 85 do 110 kg - co najmniej 0,65 m²,
 - g) powyżej 110 kg - co najmniej 1 m²;
- 3) knurków i loszek hodowlanych o masie ciała powyżej 30 do 110 kg - co najmniej 1,4 m²;
- 4) loch - co najmniej 2,25 m², przy czym dla loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15 % tego podłoża - otwory odpływowe;
- 5) loszek po pokryciu - co najmniej 1,64 m², przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15 % tego podłoża - otwory odpływowe.

4. Powierzchnia kojca, o której mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, w przypadku utrzymywania w grupie loch lub loszek po pokryciu:

- 1) do 5 sztuk - powinna być większa o 10 %;
- 2) powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10 %.

5. W gospodarstwach utrzymujących co najmniej 10 loch lub loszek, w przypadku utrzymywania ich w okresie, o którym mowa w § 19 ust. 5, długość każdego z boków kojca powinna wynosić w przypadku grup:

- 1) do 5 sztuk - co najmniej 2,41 m;

2) powyżej 5 sztuk - co najmniej 2,81 m.

§ 25. W przypadku utrzymywania świń w systemie, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 2, na betonowej podłodze szczelinowej:

- 1) szerokość otworów w podłodze nie może wynosić dla:
 - a) prosiąt - więcej niż 11 mm,
 - b) warchlaków, loszek i knurków hodowlanych - więcej niż 14 mm,
 - c) tuczników - więcej niż 18 mm,
 - d) loszek po pokryciu lub loch - więcej niż 20 mm;
- 2) szerokość beleczki w podłodze powinna wynosić dla:
 - a) prosiąt i warchlaków - co najmniej 50 mm,
 - b) tuczników, loszek i knurków hodowlanych, loszek po pokryciu lub loch - co najmniej 80 mm.

§ 26. W przypadku utrzymywania świń w systemie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, powierzchnia utrzymywania, w przeliczeniu na dorosłą sztukę, powinna wynosić co najmniej 15 m².

§ 27. W pomieszczeniach inwentarskich dla świń:

- 1) hałas:
 - a) nie powinien być stały lub wywoływany nagle,
 - b) jego natężenie nie powinno przekraczać 85 dB;
- 2) stężenie:
 - a) dwutlenku węgla (CO₂) nie powinno przekraczać 3.000 ppm,
 - b) siarkowodoru (H₂S) nie powinno przekraczać 5 ppm;
- 3) koncentracja amoniaku (NH₃) nie powinna przekraczać 20 ppm.

Rozdział 4

Minimalne warunki utrzymywania kur niosek

§ 28. W przypadku utrzymywania kur niosek w gospodarstwach utrzymujących co najmniej 350 sztuk ptaków, kury nioski w pomieszczeniu inwentarskim utrzymuje się:

- 1) w zmodyfikowanych klatkach jednopoziomowych lub wielopoziomowych;
- 2) bez klatek jednopoziomowo lub wielopoziomowo.

§ 29. 1. W przypadku utrzymywania kur niosek w systemie, o którym mowa w § 28 pkt 1, klatkę wyposaża się w:

- 1) pojemnik na paszę, którego minimalną długość ustala się, mnożąc 0,12 m przez liczbę ptaków w klatce;
- 2) urządzenia do pojenia:
 - a) pojemnik na wodę, którego minimalną długość ustala się, mnożąc 0,12 m przez liczbę ptaków w klatce, lub
 - b) co najmniej 2 poidła kropelkowe lub kubeczkowe, dostępne dla każdego ptaka znajdującego się w klatce;
- 3) gniazdo;
- 4) grzędę, których minimalną długość ustala się, mnożąc 0,15 m przez liczbę ptaków w klatce;
- 5) ściółkę w ilości umożliwiającej ptakom dziobanie i grzebanie.

2. Powierzchnia klatki, w przeliczeniu na kurę noską, powinna wynosić co najmniej 0,075 m², przy czym powierzchnia klatki bez gniazda powinna wynosić co najmniej 0,06 m², a powierzchnia całkowita klatki powinna wynosić co najmniej 0,2 m².

3. Wymiary powierzchni klatki bez gniazda powinny wynosić:

- 1) szerokość - co najmniej 0,3 m;
- 2) wysokość - co najmniej 0,45 m, przy czym nachylenie podłogi - nie więcej niż 8° lub 14 %.

4. Wysokość klatki, z wyjątkiem powierzchni użytkowej, powinna wynosić co najmniej 0,2 m.

5. Klatkę wyposaża się w urządzenie do skracania pazurów.

6. Odległość pomiędzy rzędami klatek powinna wynosić co najmniej 0,9 m, a odległość pomiędzy podłogą w budynku inwentarskim a pierwszym poziomem klatek powinna wynosić co najmniej 0,35 m.

§ 30. 1. W systemie utrzymywania kur niosek, o którym mowa w § 28 pkt 2, maksymalna obsada kur niosek na m² powierzchni użytkowej podłogi w pomieszczeniu

inwentarskim powinna wynosić 9 sztuk.

2. Ściółka powinna zajmować co najmniej 1/3 powierzchni podłogi w pomieszczeniu inwentarskim, przy czym powierzchnia ściółki, w przeliczeniu na jednego ptaka, powinna wynosić co najmniej 0,025 m².

3. Podłogę i wyposażenie w pomieszczeniu inwentarskim wykonuje się w sposób zapewniający podtrzymywanie wszystkich zwróconych ku przodowi pazurów nogi ptaka.

4. Pomieszczenie inwentarskie wyposaża się w:

1) urządzenia do karmienia:

a) liniowe pojemniki na paszę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,1 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub

b) kołowe pojemniki na paszę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,04 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu;

2) urządzenia do pojenia:

a) liniowe pojemniki na wodę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,025 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub

b) kołowe pojemniki na wodę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,01 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub

c) poidła kropelkowe lub kubeczkowe, przy czym poidło powinno przypadać nie więcej niż na 10 ptaków, lub

d) co najmniej 2 poidła kropelkowe lub kubeczkowe dostępne dla każdego ptaka, w przypadku podłączenia poidła do sieci wodociągowej;

3) gniazda pojedyncze lub grupowe, przy czym:

a) w przypadku stosowania gniazd pojedynczych gniazdo powinno przypadać nie więcej niż na 7 ptaków,

b) w przypadku stosowania gniazd grupowych obsada na m² powierzchni gniazda powinna wynosić nie więcej niż 120 ptaków;

4) grzędy, nieposiadające ostrych krawędzi, umieszczone nad powierzchnią niepokrytą ściółką, których minimalną długość ustala się, mnożąc 0,15 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, przy czym:

a) odległość między grzędami, mierzona w płaszczyźnie poziomej, powinna wynosić co najmniej 0,3 m,

b) odległość pomiędzy grzędą a ścianą, mierzona w płaszczyźnie poziomej, powinna

wynosić co najmniej 0,2 m.

5. W przypadku utrzymywania kur niosek na kilku poziomach, między którymi kury te mogą się swobodnie poruszać:

- 1) dopuszcza się stosowanie nie więcej niż 4 poziomów;
- 2) wysokość między poziomami powinna wynosić co najmniej 0,45 m;
- 3) poziomy ustawia się tak, aby zapobiec spadaniu nieczystości na niższy poziom;
- 4) urządzenia do karmienia i pojenia umieszcza się w sposób umożliwiający każdej z kur niosek jednakowy dostęp do tych urządzeń.

6. W przypadku gdy kury nioski mają zapewniony dostęp do otwartych wybiegów, pomieszczenie inwentarskie wyposaża się w kilka otworów wyjściowych, przy czym otwory te rozmieszcza się równomiernie na całej długości pomieszczenia.

7. Wymiary otworu, o którym mowa w ust. 6, powinny wynosić:

- 1) wysokość - co najmniej 0,35 m;
- 2) szerokość - co najmniej 0,4 m, przy czym całkowita szerokość otworów, w przeliczeniu na 1.000 ptaków, powinna wynosić co najmniej 2 m.

8. Powierzchnię wybiegu, o którym mowa w ust. 6, dostosowuje się do liczby utrzymywanych kur niosek oraz rodzaju gruntu, mając na względzie jego ochronę przed skażeniem.

9. Kurom nioskom na wybiegu zapewnia się dostęp do urządzeń do pojenia.

§ 31. 1. W pomieszczeniach inwentarskich dla kur niosek poziom hałasu powinien być zminimalizowany.

2. Pomieszczenia inwentarskie dla kur niosek, ich wyposażenie oraz sprzęt czyści się i odkaża każdorazowo przed umieszczeniem w nim nowej partii ptaków.

3. Pomieszczenia inwentarskie, w których utrzymuje się kury nioski, ich wyposażenie oraz sprzęt utrzymuje się w czystości; w szczególności odchody usuwa się regularnie, a padłe ptaki - co najmniej raz na dobę.

§ 32. 1. Klatkę konstruuje się tak, aby:

- 1) uniemożliwić ucieczkę ptaków;
- 2) wyeliminować możliwość urazów i okaleczeń u ptaków;
- 3) zapewnić osobie obsługującej swobodne wyjmowanie i wkładanie ptaków do klatki.

2. Podłogę klatki wykonuje się w sposób zapewniający podtrzymywanie wszystkich zwróconych ku przodowi pazurów nogi ptaka; jej nachylenie nie może być większe niż 8 ° lub 14 %.

§ 33. W przypadku gdy w pomieszczeniu inwentarskim są zainstalowane co najmniej 2 poziomy klatek, pomieszczenie to wyposaża się w urządzenia i sprzęt umożliwiające sprawdzanie wszystkich klatek oraz ułatwiające usuwanie z nich ptaków.

§ 34. Lekarz weterynarii lub technik weterynarii oraz osoba obsługująca pod nadzorem lekarza weterynarii lub technika weterynarii mogą w celu przeciwdziałania wydziobywaniu piór i kanibalizmowi przycinać kurczętom do ukończenia 10. dnia życia dzioby.

Rozdział 5

Minimalne warunki utrzymywania kurcząt brojlerów

§ 35. Kurczęta brojlery utrzymuje się w kurniku, w którym maksymalne zagęszczenie obsady wynosi 33 kg/m², z zastrzeżeniem § 38 i 39.

§ 36. Kurnik powinien być wyposażony w:

1) urządzenia do karmienia:

- a) liniowe pojemniki na paszę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,07 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub
- b) kołowe pojemniki na paszę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,03 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu;

2) urządzenia do pojenia:

- a) liniowe pojemniki na wodę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,02 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub
- b) kołowe pojemniki na wodę, których minimalną długość linii brzegu ustala się, mnożąc 0,01 m przez liczbę ptaków w tym pomieszczeniu, lub
- c) poidła kropelkowe lub kubeczkowe, przy czym poidło powinno przypadać nie więcej niż na 10 ptaków;

3) ściółkę.

§ 37. 1. W kurniku poziom hałasu powinien być zminimalizowany.

2. Kurnik, jego wyposażenie oraz sprzęt czyści się i odkaża każdorazowo przed umieszczeniem w nim nowego stada.

3. Ściółkę wymienia się każdorazowo przed umieszczeniem w kurniku nowego stada.

§ 38. Kurczęta brojlery mogą być utrzymywane w kurniku, w którym maksymalne zagęszczenie obsady wynosi 39 kg/m^2 , jeżeli:

1) kurnik spełnia wymagania, o których mowa w § 36 i 37;

2) posiadacz kurnika lub opiekun przechowuje i udostępnia dokumentację zawierającą szczegółowe opisy systemu produkcji, a w szczególności:

a) plan kurnika, w tym wymiary powierzchni użytkowej,

b) opis systemu wentylacji oraz, w odpowiednich przypadkach, schładzania i ogrzewania wraz z jego lokalizacją, plan wentylacji wskazujący docelowe parametry jakości powietrza, takie jak prędkość przepływu powietrza oraz temperaturę,

c) informacje dotyczące systemów karmienia i pojenia oraz ich lokalizacji,

d) informacje dotyczące systemów alarmowych i awaryjnych systemów zasilania w przypadku awarii wyposażenia elektrycznego lub mechanicznego niezbędnego dla zdrowia i dobrostanu zwierząt,

e) informacje o typie używanej podłogi i ściółki;

3) dokumentacja jest na bieżąco uaktualniana, w szczególności poprzez rejestrowanie kontroli technicznych systemów wentylacyjnych i alarmowych, oraz udostępniana powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na lokalizację kurnika na jego żądanie;

4) posiadacz lub opiekun przekazuje powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na lokalizację kurnika, bez zbędnej zwłoki, informacje o wszelkich zmianach dotyczących danego kurnika, wyposażenia lub procedur mogących wywrzeć wpływ na dobrostan kurcząt brojlerów;

5) kurnik ten wyposażony jest w system wentylacji oraz, w razie konieczności, systemy ogrzewania i schładzania, które są zaprojektowane, zbudowane i działają w taki sposób, aby stężenie:

- a) mierzone na poziomie głów kurcząt:
- amoniaku (NH_3) nie przekraczała 20 ppm,
 - dwutlenku węgla (CO_2) nie przekraczała 3 000 ppm,
- b) temperatura wewnętrzna nie przekraczała temperatury zewnętrznej o więcej niż 3 °C, jeżeli temperatura zewnętrzna mierzona w cieniu przekracza 30 °C,
- c) średnia wilgotność względna mierzona wewnątrz kurnika w ciągu 48 godzin nie przekraczała 70%, jeżeli temperatura zewnętrzna jest niższa niż 10 °C.

§ 39. 1. Kurczęta brojlery mogą być utrzymywane w kurniku, w którym maksymalne zagęszczenie obsady wynosi 42 kg/m^2 , jeżeli:

- 1) kurnik spełnia wymagania, o których mowa w § 38;
- 2) kontrole gospodarstwa, w którym są utrzymywane kurczęta brojlery, przeprowadzane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na lokalizację kurnika w okresie ostatnich 2 lat nie wykazały żadnych nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony zwierząt;
- 3) posiadacz lub opiekun stosuje wytyczne dla dobrej praktyki zarządzania;
- 4) w co najmniej siedmiu kolejno sprawdzanych po sobie stadach z danego kurnika skumulowany wskaźnik śmiertelności dziennej wynosił poniżej wartości $1 \% + 0,06 \%$ pomnożonej przez wiek stada w dniu uboju podany w dniach, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. W przypadku, gdy w okresie ostatnich dwóch lat powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na lokalizację kurnika nie przeprowadził kontroli, powinna być przeprowadzona przynajmniej jedna kontrola dotycząca przestrzegania przepisów dotyczących ochrony zwierząt.

3. W przypadku gdy wartość skumulowanego wskaźnika śmiertelności dziennej pomnożonego przez wiek stada w dniu uboju podany w dniach, w co najmniej siedmiu kolejno sprawdzonych po sobie stadach z kurnika wyniósł powyżej wartości $1 \% + 0,06 \%$ obsada może zostać zwiększona, jeżeli z wyjaśnień posiadacza lub opiekuna wynika, że wyższa wartość skumulowanego wskaźnika śmiertelności dziennej ma wyjątkowy charakter lub powstała niezależnie od woli posiadacza lub opiekuna.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 40. Przepisy § 24 ust. 3 pkt 4 i 5 oraz ust. 4 i 5 dla obiektów, które zostały oddane do użytku przed dniem 26 marca 2004 r. oraz nie były modernizowane w okresie od dnia 26 marca 2004 r. do dnia 1 maja 2004 r. stosuje się od dnia 1 stycznia 2013 r.

§ 41. W gospodarstwach, w których znajdują się obiekty funkcjonujące w dniu 26 marca 2004 r., gdzie od dnia 3 sierpnia 1999 r. są utrzymywane kury nioski w systemie, o którym mowa w § 28 pkt 2, w przypadku gdy kury te mają zapewniony dostęp do otwartych wybiegów, maksymalna obsada ptaków na m² powierzchni pomieszczenia inwentarskiego może wynosić 12 sztuk do dnia 31 grudnia 2011 r.

§ 42. W gospodarstwach utrzymujących co najmniej 350 kur niosek dopuszcza się utrzymywanie tych kur w pomieszczeniu inwentarskim w niezmodyfikowanych klatkach jednopoziomowych lub wielopoziomowych bez ściółki dla obiektów, które zostały oddane do użytku przed dniem 26 marca 2004 r. oraz nie były modernizowane w okresie od dnia 26 marca 2004 r. do dnia 1 maja 2004 r., do dnia 31 grudnia 2011 r.

§ 43. 1. W przypadku utrzymywania kur niosek w systemie, o którym mowa w § 42, klatkę wyposaża się w:

- 1) pojemnik na paszę o wymiarach ustalonych w sposób określony w § 30 ust 4 pkt 1 lit. a;
- 2) urządzenia do pojenia:
 - a) pojemnik na wodę, którego minimalną długość ustala się, mnożąc 0,1 m przez liczbę kur niosek w klatce, lub
 - b) co najmniej 2 poidła kropelkowe lub kubeczkowe, dostępne dla każdej z kur niosek znajdujących się w klatce;
- 3) urządzenie do skracania pazurów.

2. Powierzchnia klatki, w przeliczeniu na kurę nioskę, powinna wynosić co najmniej 0,055 m².

3. Wysokość klatki powinna wynosić na 65 % jej powierzchni co najmniej 0,4 m, nie mniej jednak niż 0,35 m w dowolnym jej punkcie.

§ 44. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 167, poz.1629, z późn. zm.⁴⁾).

§ 45. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 2010 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej - rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają częściowo postanowienia:

a) dyrektywy Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony cieląt (Dz. Urz. UE L 10 z 15.01.2009, str. 7),

b) dyrektywy Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony świń (Dz. Urz. UE L 47 z 18.02. 2009, str. 5),

c) dyrektywy Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącej ochrony zwierząt hodowlanych (Dz. Urz. WE L 221 z 08.08.1998, str. 23; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 23, str. 316),

d) dyrektywy Rady 99/74/WE z dnia 19 lipca 1999 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony kur niosek (Dz. Urz. WE L 203 z 03.08.1999, str. 53; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 26, str. 225),

e) dyrektywy Rady 2007/43/WE z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa (Dz. Urz. UE L 182, z 12.07.2007, str. 19);

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96 poz. 959, z 2005 r. Nr 33, poz. 289, z 2006 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 249, poz. 1830, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 79, poz. 668 i Nr 92, poz. 753.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 47, poz. 456, z 2005 Nr 27, poz. 228 i Nr 181, poz. 1514 oraz z 2007 r. Nr 128, poz. 900.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art.12 ust. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn zm.).

Regulacje prawne dotyczące warunków utrzymania zwierząt gospodarskich obecnie są zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 167, poz.1629, z późn. zm.) wydanym na podstawie art. 12 ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt.

Zmiana, wprowadzona ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (Dz. U. Nr 79, poz. 668), treści upoważnienia ustawowego zawartego w art. 12 ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt zobowiązującego ministra właściwego do spraw rolnictwa do wydania rozporządzenia określającego minimalne warunki utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich rozdziela to upoważnienie na:

- 1) obligatoryjne, zobowiązujące ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej obowiązujących w tym zakresie;
- 2) fakultatywne, umożliwiające wydanie ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa rozporządzenia określającego minimalne warunki pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich, jeżeli uzna to za konieczne.

W związku ze zmianą upoważnienia ustawowego konieczne jest zastąpienie dotychczas obowiązujących przepisów nowym aktem wykonawczym.

Projektowane rozporządzenie określa minimalne warunki utrzymywania zwierząt gospodarskich gatunków, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, tj. cieląt, świń, kur niosek oraz kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa. Ponadto, w projektowanym rozporządzeniu, warunki utrzymania zwierząt określa się również ze względu na wiek i stan fizjologiczny zwierząt

gospodarskich, w tym parametry stanowisk, obsadę zwierząt w zależności od systemów utrzymywania oraz warunki mikroklimatyczne w pomieszczeniach dla tych zwierząt, które zapewniają utrzymywanie zwierząt w warunkach niepowodujących urazów i uszkodzeń ciała oraz innych cierpień.

Projekt rozporządzenia wdraża do prawa polskiego przepisy zawarte w dyrektywie Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącej ochrony zwierząt hodowlanych (Dz. Urz. WE L 221 z 08.08.1998, str. 23; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 23, str. 316), dyrektywie Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony cieląt (Dz. Urz. UE L 10 z 15.01.2009, str. 7), dyrektywie Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony świń (Dz. Urz. UE L 47 z 18.02.2009, str. 5), dyrektywie Rady 99/74/WE z dnia 19 lipca 1999 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony kur niosek (Dz. Urz. WE L 203 z 03.08.1999, str. 53; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 26, str. 225) oraz w dyrektywie Rady 2007/43/WE z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa (Dz. Urz. UE L182 z 12.07.2007, str. 19).

W projekcie rozporządzenia określono warunki utrzymywania, jakie należy zapewnić zwierzętom opierając się na wytycznych zawartych w szczególności w załącznikach do wymienionych dyrektyw oraz określono sposób postępowania z tymi zwierzętami w przypadku wykonywania niektórych zabiegów, tj. obcinania dziobów u drobiu, obcinania kłów u prosiąt, kolczykowania tarczy ryjowej świń, itp.

Istotną zmianą przepisów są nowe regulacje dotyczące utrzymywania kurcząt brojlerów. Obecnie, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich maksymalna obsada kurcząt brojlerów powinna wynosić 35 sztuk do 3. tygodnia życia, 22 sztuki od 3. do 5. tygodnia życia oraz 17 sztuk powyżej 5. tygodnia życia. Projekt rozporządzenia wdrażając przepisy zawarte w dyrektywie Rady 2007/43/WE zmienia te normy i ustala podstawową obsadę kurcząt brojlerów na 33 kg/m² powierzchni użytkowej oraz określa wymagania i warunki umożliwiające zwiększenie tej obsady określając jednocześnie maksymalny poziom tej obsady.

Przepisy dotyczące norm ochrony cieląt i świń nie zostały zmienione w stosunku do

obecnie obowiązujących, a w przypadku przepisów dotyczących norm ochrony kur niosek zrezygnowano z wyznaczenia maksymalnego stężenia dwutlenku węgla i siarkowodoru oraz maksymalnej koncentracji amoniaku.

W związku z tym, że projekt rozporządzenia w zakresie dotyczącym przejścia przepisów Unii Europejskiej wdraża dyrektywę Rady 2007/43/WE z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa (Dz. Urz. UE L182 z 12.07.2007, str. 19), a przepisy ustawy o ochronie zwierząt w tym zakresie wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 2010 r., przepisy przedmiotowego rozporządzenia również powinny wejść w życie z dniem 30 czerwca 2010 r. Jednocześnie powinno zostać uchylone obecnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich, którego przepisy regulują wymagania dotyczące warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich gatunków, dla których minimalne warunki utrzymywania określa projektowane rozporządzenie.

Proponuje się kilkumiesięczne *vacatio legis* dla przepisów dotyczących wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu kurcząt brojlerów, aby podmioty zajmujące się utrzymywaniem kurcząt brojlerów miały czas na dostosowanie się do nowych wymagań.

Projektowane rozporządzenie jest objęte prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia wdraża przepisy Unii Europejskiej, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Programie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na okres lipiec – grudzień 2009 r.

Ocena skutków regulacji (OSR):

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Rozporządzenie będzie oddziaływać na następujące podmioty:

- 1) gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie;
- 2) Inspekcję Weterynaryjną.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy.

Wykonanie przepisów rozporządzenia nie spowoduje konieczności utworzenia nowych miejsc pracy.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną.

Wejście w życie nowych przepisów dotyczących dobrostanu kurcząt brojlerów może skutkować spadkiem produkcji mięsa drobiowego, a równocześnie pogorszeniem warunków dla producentów z Unii Europejskiej, w tym z Rzeczypospolitej Polskiej, w stosunku do producentów z państw trzecich, którzy nie będą zobowiązani do stosowania określonych dyrektywą wymagań.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne.

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia został przesłany Krajowej Radzie Izb Rolniczych, Krajowemu Związkowi Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Sekretariatowi Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związkowi Zawodowemu Rolników „Ojczyzna”, Radzie Gospodarki Żywnościowej, Federacji

Branżowych Związków Producentów Rolnych, NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Związkowi Zawodowemu Rolnictwa „Samoobrona”, Związkowi Zawodowemu Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Zarządowi Głównemu Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa RP, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych LEWIATAN, Konfederacji Pracodawców Polskich, Federacji Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Związkowi Zawodowemu Centrum Narodowe Młodych Rolników, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Krajowej Radzie Spółdzielczej, Związkowi Zawodowemu Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Głównemu Inspektoratowi Weterynarii, Państwowemu Instytutowi Weterynaryjnemu - PIB w Puławach, Instytutowi Zootechniki - PIB w Krakowie, Instytutowi Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Krajowemu Centrum Hodowli Zwierząt, Krajowej Izbie Lekarsko – Weterynaryjnej, Ogólnopolskiemu Związkowi Zawodowemu Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „*Medicus Veterinarius*”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Techników Weterynarii „ESKULAP”, Krajowej Izbie Producentów Drobiu i Pasz, Polskiemu Związkowi Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu, Krajowej Radzie Drobiarstwa-Izba Gospodarcza w Warszawie, Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”, Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, Polskiemu Zrzeszeniu Producentów Bydła Mięsnego, Business Centre Club, Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami, Ogólnopolskiemu Towarzystwu Ochrony Zwierząt OTOZ - „Animals”, Fundacji „Zwierzęta i My”, Fundacji Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt VIVA!, Klubowi „Gaja” Stowarzyszeniu Ekologiczno - Kulturalnemu, Stowarzyszeniu Przyjaciół Zwierząt „AMICUS”, Polskiej Lidze Ochrony Zwierząt, Fundacji Pegazus, Polskiemu Związkowi Producentów, Eksporterów i Importerów Mięsa, Stowarzyszeniu Rzeźników i Wędliniarzy oraz Unii Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI.

Uwagi do projektu zgłosił Główny Lekarz Weterynarii, Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz, Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt „Animals”, Fundacja Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt VIVA!, Fundacji „Zwierzęta i My”.

Uwagi Krajowej Izby Producentów Drobiu i Pasz dotyczące dopisania słowa „kruchy” do cech materiału stanowiącego ściółkę i wykreślenia przepisu określającego wymagania dotyczące stężenia gazów dwutlenku węgla i siarkowodoru oraz koncentracji amoniaku zostały uwzględnione.

Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz zgłosiła również uwagi dotyczące:

- wykreślenia przepisu nakazującego karmienie kur co najmniej raz dziennie, która nie została uwzględniona, gdyż uznano za wskazane określenie tego wymagania,
- zastosowania w § 28 projektu rozporządzenia nazewnictwa dotyczącego systemów utrzymywania kur niosek, jakie zostało określone w załączniku 2 do rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj, które stosuje się przy znakowaniu opakowań jaj klasy „A”. Uwaga ta nie została uwzględniona, gdyż wymagania określone w projekcie rozporządzenia mają zastosowanie do systemów utrzymywania kur, o których mowa w ww. rozporządzeniu nr 589/2008.

Uwagi Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt „Animals” były identyczne z uwagami Fundacji Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt VIVA! i dotyczyły pominięcia przepisów określonych w dyrektywie w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na mięso dotyczących wymagań, które muszą być spełnione, aby posiadacz lub opiekun kurnika mógł zwiększyć obsadę kurnika do 39 kg/m² lub do 42 kg/m² i zostały przyjęte.

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt „Animals” oraz Fundacja Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt VIVA! zgłosiły również uwagi dotyczące:

- wymienienia w § 23 ust. 1 pkt 2 projektu rozporządzenia zabiegów, które mogą być wykonywane u świń, podczas gdy wdrażana dyrektywa Rady 2008/120/WE zakazując stosowania zabiegów, w rezultacie których następuje uszkodzenie lub utrata wrażliwej części ciała albo zmiany układu kostnego jednocześnie podaje zabiegi, które mogą być wyjątkowo stosowane w określonych sytuacjach i w ustalony sposób. Uwaga ta nie została przyjęta, gdyż zarówno te sytuacje, jak i sposoby podane we wdrażanej dyrektywie 2008/120/WE zostały w projekcie rozporządzenia już określone (§ 23 ust. 2 - 6), a ustawa o ochronie zwierząt zabrania umyślnego zranienia lub okaleczenia zwierzęcia, niestanowiącego dozwolonego prawem zabiegu,

- dopuszczenia przepisem § 15 ust. 1 projektu rozporządzenia do utrzymywania cieląt i grupowo, i pojedynczo w sytuacji, gdy przepis art. 3 ust. 1 lit. a wdrażanej dyrektywy Rady 2008/119/WE niedopuszcza do utrzymywania cieląt powyżej ósmego tygodnia życia w osobnych kojcach, poza przypadkiem, gdy zgodnie z decyzją lekarza weterynarii powinny być poddane leczeniu. Uwaga nie została przyjęta, gdyż zakaz utrzymywania cieląt powyżej 8 tygodnia życia w pojedynczych boksach zawarty jest w ustawie o ochronie zwierząt, a sposób postępowania z chorym lub rannym cielęciem określa § 14 projektu rozporządzenia,
- określania wymagań dotyczących temperatury w pomieszczeniach inwentarskich, która nie została uwzględniona, gdyż wymagań takich nie zawierają dyrektywy wdrażane projektem rozporządzenia.

Fundacja „Zwierzęta i My” wyraziła poparcie dla opinii Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Zwierząt „Animals” dotyczącej projektu rozporządzenia oraz wniosła o:

- wymienienie minimalnych wymogów dotyczących utrzymywania cieląt, świń, kur niosek oraz kurcząt brojlerów zawartych w ustawie o ochronie zwierząt, co nie zostało uwzględnione, gdyż byłoby to powtórzeniem przepisów już określonych tą ustawą,
- dodania w § 7 wymogów dla podłoża, co nie zostało uwzględnione, gdyż wymogi dotyczące podłogi są określone w ust. 6 tego paragrafu, natomiast dotyczące ściółki są podane w § 2 pkt 18.

Opracowano w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii:

Akceptował:

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym: